

CASE 1

Jim i barnehagen til Teodor på 3 år er bekymret for om han har det vondt hjemme. Teodor har en pappa som er veldig streng og fort kan bli sint når han henter i barnehagen. Jim har merka at Teodor er annerledes når mamma henter enn når pappa henter han. Den siste tiden har Teodor også trukket seg mer bort fra de andre barna og noen ganger har han bitt andre barn. Jim er veldig bekymret for hvordan Teodor har det hjemme. Jim tenker det er viktig å snakke ærlig med Teodor om bekymringen sin. Han bestemmer seg for å ta en prat med Teodor for å finne ut mer om hvordan han har det hjemme.

Spørsmål

1. Hvordan kan man sikre at Teodor får snakke med en han kjenner seg trygg på?
2. Hva burde de voksne i barnehagen sikre at Teodor vet?
3. Hvordan må den voksne være i praten med Teodor?

Kunnskap fra barn

Det er viktig at barnehagen sikrer at barn får snakke med en voksen de selv er trygg på. Svar fra barn og unge sier at det er helt avgjørende for at barn skal få til å fortelle. Det kan sikres på flere måter. Man kan i barnehagen spørre alle barna, om de har en voksen de er trygg på, og man kan spørre barna direkte om hvem hver og en av de er tryggest på.

Kunnskap direkte fra barn og unge sier at barn og unge må få vite hva voksne ikke har lov til å gjøre mot barn, hvordan det kan kjennes inne følelsene til barn hvis de er utsatt for vold eller overgrep og hvem som kan gjøre det med barn. Dette må forklares til barn på en konkret og forståelig måte. Uten at barn får vite hva voksne ikke har lov til på en forståelig måte, blir det nesten umulig å si fra. Barn må også få vite hva barnevernet (BV) er, hva de kan hjelpe med og hvordan de kan hjelpe. Informasjonen må gis av voksne som har masse menneskevarme, som viser varme i kroppsspråk og som klarer og fortelle med ord som barn forstår.

I prater med barn voksne er bekymret for, må den voksne være varm, ærlig, forståelsesfull og snakke snillt. Den voksne kan også spørre barnet om de kan få gi en klem. Dette er helt avgjørende for at det skal kjennes trygt nok for barn. Den voksne må også være ærlig om bekymringen sin, og si at man bare ønsker å hjelpe. For at barnet skal få tillit, så er det viktig at den voksne sier at den skal samarbeide med barnet, og ikke fortelle noe videre eller gjøre noe uten at de har avtalt sammen.

Voksne vil kanskje tenke at de vil beskytte barnet, og sende bekymringsmelding eller snakke med andre voksne. Dette må barn få vite at barnehagen har tenkt å ta kontakt med BV og hva barnet tenker om det, om det kjennes fint eller om

barnet blir redd. Spør barn og hva de blir redde for eller hvorfor de ikke vil at BV skal få vite. Barn må vite hva som skal skje og være med å si hva de tenker. Da kan barn beholde tilliten til den voksne som gjør at de lettere kan åpne seg for BV. Hvis ikke det skjer sammen med barn kan konsekvensen bli at barnet slutter å fortelle, eller trekker tilbake det de har fortalt og da mister BV muligheten til å hjelpe de.

CASE 2

Barnehagelærer Line har lagt merke til at Abelone på 5 år ofte blir redd av høye lyder og at det kan være vanskelig å leke med de andre barna. Når Abelone skal bli hentet av mamma, pleier hun å bli veldig stille. I går mens Abelone lekte i sandkassen, fortalte hun at det noen ganger er dumt å være hjemme. Line er bekymret for hvordan Abelone har det hjemme. Hun bestemmer seg for å ta en prat med Abelone.

I praten mellom Abelone og Line er Abelone veldig stille og sier lite. Line sa til Abelone at hun er litt redd for om Abelone har det bra hjemme. Hun forklarer hva voksne ikke har lov til å gjøre med barn, og at det gjelder mamma, pappa, onkel, tante og søsken også. Da begynte Abelone å gråte. Line spurte om hun kunne gi henne en klem. Abelone sa ja nei. Line spør om hun kan holde Abelone i hånda og Abelone nikker. Line sa at uansett hva Abelone forteller, så skulle hun ikke fortelle det videre til noen uten at de hadde avtalt det først.

Abelone var veldig redd og usikker på om hun skulle fortelle hvordan hun hadde det hjemme. Hun ville fortelle, men var så redd for at mamma skulle få vite det hun hadde sagt. Line satte seg ved siden av Abelone og sa at det var trygt her og at ingenting vondt skulle skje henne. Abelone kjente at hun kunne stole på Line, og kjente at hun var trygg. Det gjorde at Abelone fortalte til Line at mamma kunne bli så sint at hun kunne dytte og slå Abelone. Line blir veldig bekymra og tenker at BV må kontaktes.

Spørsmål

1. Hvorfor er det viktig at Line møter Abelone med varme og forståelse?
2. Hva er det viktig at Line gjør og sier videre?
3. Hva er viktig å gjøre når man tenker at BV må kontaktes?

Kunnskap direkte fra barn

Når et barn har fortalt, er det viktig at den voksne er ydmyk og tar det barnet sier på alvor og forteller barnet at det har vært kjempe modig som har fortalt og at den voksne er takknemlig for at barnet fortalte. Noen voksne kan kjenne på følelser når et barn har fortalt. Den voksne må vise følelsene og naturlige reaksjonene den kjenner på når barnet forteller. For mange barn er dette avgjørende for at de skal forstå at det de er utsatt for ikke er greit. Samtidig som den voksne viser det den kjenner på, må den forklare at følelsene handler

FORANDRINGSFABRIKKEN

om at det er vondt å høre det barnet forteller og at ingen barn skal oppleve sånn. Dette er viktig for at barnet ikke skal bli usikker på om den voksne vil eller tåler å høre det barnet forteller om. Det er viktig at den voksne møter barnet med forståelse og varme, og at den voksne tør og vil gi en klem. Det kan hende at det barnet aldri har kjent på ordentlig kjærlighet og varme, og det er derfor viktig at den voksne gir det til barnet på best og tryggest mulig måte.

For at barnet skal kjenne at det blir trygt, må det som skjer videre gjøres i tett samarbeid med barnet. For noen barn er det viktig at det ikke skjer noe med en gang, mens for andre barn er det viktig. Man må huske på at barn har levd med vonde opplevelser i kanskje år eller måneder, og selv om de forteller det til deg i dag, betyr det ikke nødvendigvis at det er den dagen det er verst. For å finne ut om barnet vil at det skal skje noe med en gang eller ikke, må den voksne spørre barne direkte om det. Barnet vet best sin egen situasjon og vet best hvordan man skal gå frem i forhold til hvordan ting er hjemme. Det er også viktig at den voksne fortsetter å snakke med barnet. Mest sannsynlig har ikke barnet fortalt deg alt, og det kan ligge mer bak det barnet forteller. Derfor er det viktig at man fortsetter å snakke med barnet og fortsetter å være nysgjerrig og varm.

Før BV kontaktes, er det viktig at barnet vet helt konkret hva BV er og hva de kan hjelpe til med. Mange barn har vokst opp med at BV er monstre, at de bare tar barn vekk, og at de er skumle. Derfor er det viktig at barnet får vite at de virkelig vil hjelpe og at de ikke er monstre. Det er også viktig at den voksne spør barnet om hva det tenker om at BV skal kontaktes. Hvis barnet nekter og ikke vil, må den voksne forklare ærlig fra seg selv hvorfor den tenker det må gjøres. Den voksne kan fortelle barnet at det kan ringe BV anonymt og fortelle om situasjonen, uten at den sier navnet til barnet. Da kan BV forklare litt mer om hva BV er og hva som kan pleier å skje når de får en bekymringsmelding. Det kan gjøre det tryggere, når det kjennes vanskelig og skummelt for barnet.

Når den voksne og barnet blir enige om hvordan BV skal kontaktes, må den voksne spørre barnet om det vil være med å skrive bekymringsmeldingen sammen. Den voksne må forklare hva en bekymringsmelding er og forklare at det er viktig for den voksne å være sikker på at det som står der er riktig, og at det derfor spør barnet om å være med å skrive. Eller om barnet sammen med den voksne og vil skrive noen stikkord det er viktig at står i bekymringsmeldingen. Hvis barnet ikke vil være med å skrive, må den voksne gå gjennom bekymringsmeldingen sammen med barnet for å være sikker på at alt som står der er riktig.

Når BV skal snakke med barnet, må den voksne spørre barnet om den skal være med som en trygghetsperson eller om det er noen andre barnet heller vil at skal være med. Den voksne må si til barnet at det ikke blir såra hvis barnet ikke velger den, men at det er viktig at det blir tryggest mulig når barnet skal snakke med BV.